

ملل متحد و مدیریت بحران‌های بین‌المللی

دکتر بهمن نیری

عضو هیئت علمی دانشکده علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

www.ketab.ir

سرشناسه	:	نیری، بیژن
عنوان و نام پدیدآور	:	ملل متحد و مدیریت بحران‌های بین‌المللی/بیژن نیری.
مشخصات نشر	:	تهران: پرناک، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۵۶ص.
شابک	:	978-622-7936-05-6
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۲۴۲.
موضوع	:	سازمان ملل متحد. شورای امنیت -- قطعنامه‌ها
موضوع	:	United Nations. Security Council -- Resolutions
موضوع	:	مدیریت بحران
	:	Crisis management
	:	سیاست جهانی -- تاریخ
	:	World politics -- History
رده بندی کنگره	:	HD۴۹
رده بندی دیویی	:	۶۵۸/۴۰۵۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۵۷۴۲۵۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا



ملل متحد و مدیریت بحران‌های بین‌المللی

دکتر بیژن نیری

تهران: نشر پرناک

چاپ اول؛ پاییز ۱۴۰۰

۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۳۶-۰۵-۶

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

بخش یکم: گونه شناسی بحران‌های بین‌المللی	۱
مقدمه	۳
فصل اول: بحران‌ها و روابط بین‌الملل	۵
گفتار اول: مفهوم بحران بین‌المللی	۸
۱ - تحولات جدید در مفهوم "بحران"	۹
۲ - بحران‌ها، جنگ‌ها و مناقشات بین‌المللی	۱۲
۳ - بحران و جنگ	۱۵
گفتار دوم: مراحل تکوین بحران‌های بین‌المللی	۱۸
۱ - مرحله پیشا بحران	۱۸
۲ - مرحله اوج‌گیری بحران	۱۹
۳ - گذار از بحران به تنش‌زدایی	۲۰
۴ - گذار از بحران به جنگ	۲۱
گفتار سوم: آثار بحران	۲۴
۱ - آموزش‌های بحران	۲۵
۲ - نمونه ای از تنش‌های میان دولتی	۲۷
فصل دوم: گونه شناسی بحران‌ها	۲۹
گفتار اول: علل و مبانی بحران‌ها	۳۳
۱ - بحران‌های ناگهانی	۳۳

۳۳	۲- بحران‌های تدریجی
۳۴	۳- بحران‌های ارادی و اتفاقی
۳۶	گفتار دوم: دسته بندی بحران‌ها
۳۶	۱- بحران انگیزشی
۳۷	۲- بحران زنجیره ای
۳۹	۳- بحران ارزیابی شده
۴۲	۴- بحران اتفاقی
۴۷	گفتار سوم: فراز و فرود بحران‌ها
۴۷	۱- صور ظهور بحران
۵۰	۲- شیوه های تصمیم گیری و رفتار بازیگران
۵۳	۳- بحران و نتایج بلافصل آن
۵۵	۴- مصالحه
۵۷	۵- آینده بحران‌ها
۶۱	بخش دوم: حل و فصل حقوقی بحران‌های بین‌المللی
۶۳	مقدمه
۶۶	فصل اول: بحران فالکلند (۱۹۸۲)
۷۰	گفتار اول: ظهور اختلافات و مسائل حقوقی
۷۰	الف) منشأ تاریخی اختلافات
۷۱	ب) ظهور مجدد اختلافات میان آرژانتین و بریتانیا در قرن نوزدهم
۷۴	گفتار دوم: حقوق ملل متحد و روند بحران فالکلند بعد از سال ۱۹۴۵

- ۷۴ (الف) مبانی حقوقی ملل متحد
- ۷۶ (ب) تقابل نظریه‌ها
- ۷۷ (ج) بحران فالكلند در طی سال‌های ۱۹۸۲-۱۹۶۵
- ۷۹ گفتار سوم: مراحل بحران فالكلند (۱۹ مارس تا ۲۰ ژوئن ۱۹۸۲)
- ۷۹ ۱- منازعه مسلحانه انگلستان و آرژانتین
- ۸۳ گفتار چهارم: ورود ملل متحد در بحران فالكلند
- ۸۳ (الف) قطعنامه شورای امنیت مورخ ۳ آوریل ۱۹۸۲
- ۸۸ گفتار پنجم: ورود دولت‌های ثالث در بحران فالكلند
- ۸۸ (الف) متحدین بریتانیا در بحران فالكلند
- ۹۱ (ب) متحدین آرژانتین در بحران فالكلند
- ۹۲ گفتار ششم: تحولات بحران فالكلند بعد از سال ۱۹۸۲
- ۹۲ (الف) روند تنش‌های میان انگلستان و آرژانتین (۱۹۸۲-۱۹۸۹)
- ۹۳ (ب) گذار به مواضع صلح‌جویانه بعد از ۱۹۸۹
- ۹۵ فصل دوم: بحران نامیبیا (۱۹۷۲ - ۱۹۴۶)
- ۹۸ گفتار اول: داده‌های بنیادی
- ۹۸ (الف) مشخصات جغرافیایی
- ۹۸ (ب) پیشینه تاریخی
- ۱۰۰ گفتار دوم: بحران نامیبیا (۱۹۷۱-۱۹۴۶)
- ۱۰۰ ۱- انحلال جامعه ملل و آثار آن
- ۱۰۵ ۲- روند الغای سرپرستی آفریقای جنوبی

گفتار سوم: نامیبیا بعد از ۱۹۷۱..... ۱۰۹

۱- از رویارویی تا مذاکرات (۱۹۷۱-۱۹۸۸)..... ۱۰۹

۲- استقلال نامیبیا..... ۱۱۳

فصل سوم: بحران صحرای غربی..... ۱۱۹

گفتار اول: استعمارزدایی صحرای غربی (۱۹۷۵-۱۹۵۸)..... ۱۲۳

۱- نخستین مراحل استعمارزدایی..... ۱۲۳

۲- ارجاع قضیه به دیوان بین‌المللی دادگستری..... ۱۲۵

۳- استدلال و استنتاج دیوان بین‌المللی دادگستری..... ۱۲۶

۴- موافقت نامه سه جانبه مورخ ۱۴ نوامبر ۱۹۷۵..... ۱۳۱

گفتار دوم: بحران صحرای غربی بعد از ۱۹۷۵..... ۱۳۳

۱- تحولات محلی..... ۱۳۳

۲- مشکلات سازمان وحدت آفریقا..... ۱۳۴

۳- اقدامات سازمان ملل متحد..... ۱۳۷

فصل چهارم: نظام حقوقی جنوبگان..... ۱۴۱

گفتار اول: جنوبگان قبل از ۱۹۵۹..... ۱۴۳

گفتار دوم: عهدنامه واشنگتن، مورخ اول دسامبر ۱۹۵۹..... ۱۴۵

۱- محتوای عهدنامه واشنگتن..... ۱۴۵

گفتار سوم: تحول جدید در نظام حقوقی جنوبگان..... ۱۵۱

۱- منابع معدنی..... ۱۵۱

۲- نظام حقوقی جنوبگان و سازمان ملل متحد..... ۱۵۶

فصل پنجم: بحران فلسطین و سرزمینهای اشغالی ۱۵۹

گفتار اول: پیشینه تاریخی ۱۶۱

۱- تشکیل رژیم صهیونیستی اسرائیل ۱۶۲

۲- بحران سوئز (۱۹۵۶) ۱۶۷

۳- وقایع بعد از ۱۹۷۵ ۱۷۳

گفتار دوم: روابط مصر و رژیم اسرائیل ۱۷۶

۱- مفاد قرارداد واشنگتن ۱۷۶

۲- مسائل ناشی از قرارداد واشنگتن ۱۷۸

گفتار سوم: روابط رژیم اسرائیل با سایر کشورهای همجوار ۱۸۵

۱- روابط فیما بین اسرائیل و اردن هاشمی ۱۸۵

۲- روابط فیما بین اسرائیل و سوریه ۱۸۶

۳- روابط فیما بین اسرائیل و لبنان ۱۸۷

گفتار چهارم: مسئله فلسطین و نقش بازیگران منطقه‌ای و جامعه بین‌المللی ۱۹۰

۱- مسئله پناهندگان ۱۹۰

۲- سرنوشت فلسطینی‌ها ۱۹۲

۳- واکنش‌های جامعه بین‌المللی ۱۹۷

۴- توافق واشنگتن (سپتامبر ۱۹۹۳) ۲۰۰

فصل ششم: بحران اشغال کویت ۲۰۳

گفتار اول: ریشه‌های منازعه عراق - کویت ۲۰۵

۱- تاریخ معاصر کویت ۲۰۶

به نام خدا

سخنی با خوانندگان

از نیمه قرن بیستم تا امروز، مجموعه‌ای از بحران‌های منطقه‌ای و بین‌المللی نظر محققین و صاحب‌نظران را به خود معطوف نموده است و آثار بسیاری در خصوص چستی و چرایی بحران‌ها به رشته تحریر درآمده‌است مطالعه بحران‌های بین‌المللی اندوخته‌ای از تجربیات گران‌بها را در اختیار سیاستمداران و زمامداران کشورها می‌گذارد. در این میان سهم سازمان ملل متحد در مقام حافظ صلح و امنیت بین‌المللی بر کسی پوشیده نیست.

بدین قرار، نوشتار حاضر تالیف و ترجمه‌ای است از منابع مربوط به بحران‌های دوران معاصر و گزیده‌ای از چند بحران بین‌المللی را در بر می‌گیرد. امید است که مطالب این نوشتار برای مشتاقان علوم سیاسی و روابط بین‌الملل سودمند افتد و کاستی‌های آن را به دیده اغماض بنگرند.

تهران، بهار ۱۴۰۰ خورشیدی